

Inatsisartunut ilaasortaq
Juliane Enoksen, Inuit Ataqatigiit

§ 37 naapertorlugu apequteqaat nr. 231 imigassanik aalakoornartulinnik sassaallertarnermut tunngasoq

Asasara Juliane Enoksen

Inatsisartut suleriaasianni § 37, imm. 1 naapertorlugu ilinniartoqarfinni imigassanik aalakoornartortalinnik sassaallertarneq pillugu Naalakkersuisunut apequteqaateqarsimavutit.

Apeqqutit uannut akineqartussanngortinneqarsimapput.

1. Ilinniartoqarfinni soorlu HTX-ni ilinniartut, akunneranni imigassallertarneq, qanoq nakkutigineqarpa?

Imigassanik aalakoornartortalinnik tuniniaanermut sassaallernermullu tunngasunik imigassaq pillugu inatsimmik atuutsitsisoqarnermoq Naalakkersuisut nuna tamakkerlugu nakkutillisarput.

Illoqarfiit inuusuttunut ilinniartoqarfiit tulliuuttut Naalakkersuisut kingullertigut imigassaq pillugu nakkutilliarforfigaat:

- Qaqortoq 2023-mi ukiassakkut.
- Aasiaat 2023-mi ukiaanerani.
- Sisimiut 2023-mi ukiukkut.
- Nuummi 2024-mi upernaakkut.

Imigassamik nakkutilliinermut tunngatillugu suliffeqarfiit allallu imigassanik aalakoornartortalinnik tuniniaanissamut aamma sassaallernissamut akuersissutaateqartunik kiisalu aqqissuussinernut ataasiarlutik pisunut akuersissutaatilinnik aalajangersimasunik toqqartuinani misissuisoqartarnera maluginiarneqassaaq, taamaattorli akuersissutaatilinnik sapinngisamik amerlanerpaanik misissuinissaq anguniangaalluni. Nakkutillineq pingaarnertut nalunaaruteqaqqaarani pisarpoq aamma kommuninut politiinullu tusarniaareernikkut. Ilinniartoqarfinnut immikkut sammisumik nakkutillisoqarsimanngilaq.

2. Ilinniartut HTX-mi 18-nit inorlugit ukiullit, imigassallerfigineqarnissaat, ilinniartoqarfiup akuerisarinikuuat?

Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfinnut apeqqutip matuma akineqarnissaanut oqaaseqartitsisoqarpoq, imatut paasissutissiipput:

21-11-2024
Suliap nr. 2024-21946
All. nr. 23102322

Postboks 1160
Oqarasuaat: 34 50 00
Fax: 34 55 05
3900 Nuuk
Email: pn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

"Kalaallit Nunaanni ilinniarfeqarfiit tamarmik imigassamik sassaallernermit inatsimmut atuuttumut naapertuisussaapput, taamaattumillu aamma inuusuttunut 18-it inorlugit ukiulinnut sassaallersinnaanermut inerteqqummut ilaapput. Aammattaaq ilinniarfeqarfiit tamarmik inuusuttunut 18-it inorlugit ukiulinnut sassaallernissaq akuerinagulu pinaveersaartippaat."

3. Ilinniartoqarfiit HTX-tut ittut, imigassallernissamut akuersissutaataat, qanoq isikkoqarpat?

Kommunalbestyrelsit akuersissutinik tunniussinissamut aalajangiiffiginnaasaannik imigassanut akuersissutinik pingasunik periarfissaqarpoq:

- Imigassanik aalakoornartortalinnik tuniniaanissamut akuersissut.
- Imigassanik aalakoornartortalinnik sassaallersinnaanermut akuersissut.
- Aaqqissuussinernut ataasiarlutik pisunut akuersissutitit.

Imigassamik aalakoornartortalimmik tuniniaanissamut sassaallernissamulluunniit akuersissut suliffeqarfimmu imaluunniit ilinniartoqarfimmu tunniunneqarnissaa apeqqutaanani assigiimmik ilusissaanut piumasaaqatitaqarpoq, taannalu makku pillugit paasissutissaniki imaqassaaq:

- 1) akuersissut kimut tunniunneqarnerseq,
- 2) akuersissut sumut atuunnersoq,
- 3) akuersissut sumiiffinnut sorlernut atuunnersoq, aamma
- 4) akuersissummut atatillugu piumasaaqataasinnaasut.

4. Ilinniartoqarfiit HTX-tut ittuni 18-nit inorlugit ukiulinnut, nakkutiginnittussaaneq, qanoq isikkoqarpa?

Imigassaq pillugu inatsit atuuttoq malillugu inunnut 18-it inorlugit ukiulinnut imigassanik aalakoornartortalinnik tuniniaaneq sassaallernerluunniit inerteqqutaavoq. Tamanna aamma atuartunut 18-it inorlugit ukiulinnut atuuppoq.

Ilinniartoqarfik kommunalbestyrelsimi imigassamut akuersissummik pissarsisimappat, akuersissutaateqartup imigassamut inatsimmik atuutsitsinissaaq pisussaaffigaa. Kommunalbestyrelsi, Naalackersuisut aamma politiit sumiiffinnut imigassamut akuersissutaateqartunut misissuiartorsinnaatitaapput.

Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalackersuisoqarfimmu apeqqutip matuma akineqarnissaanut oqaaseqartitsisoqarpoq, imatut paasissutissiippat:

"Nalinginnaasumik nakkutillineq, imaluunniit nuannatsitsinernut atatillugu nakkutillineq pineqarnerseq apeqqummi atuarneqarsinnaanngilaq. Qulaani pineqartut tunngavigalugit imigassamik sassaallertoqarneranut tunngasoq ilimagaarput, tamatumunngalu akuersissummik qinnuteqartoqarsimasoq. Atuarfiit aperineqartut imigassamik sassaallertoqarnissaanut akuersaartanngitsut (atuarfiit 50 %-it missaanniittut) nuannattoqarnermiluunniit, imaluunniit nuannannernut ataasiakkaanut imigassamik atuisoqarnissaanut akuersisoqarsimappat – sulisut/ilinniartitsisut, atuartut ukiuinik ilisimannittut sassaallernermit aqutsisuusartut, sulisullu tamatuma saniatigut inuusuttunut imigassamik tunisisinnaanermut allagartaqarnissaat. Tamatuma peqatigisaanik nuannattoqarnera tamakkerlugu ilinniartitsisunik aamma

atuarfimmi sulisunit nakkutillisoqarnissaat qulakkeerneqartartoq atuariit tamarmik akissuteqarput, taamaalilluni ersarissumik aalakoortut isertarfimmi itigartinneqartartut, nammineq imigassanik nassataqarnissaq periarfissaatinneqartanngitsaq, aamma aalakoorpallaartunut nuannannermi imigassamik sassaallertoqannginnissaa qulakkeerneqartartoq.”

5. Ilinniartoqarfiit 18-nit inorlugit ukiulinnut, imigassallerfiusumik, sassaallerniarpata, ilinniartoqarfiit qanoq pisussaaffeqarpat?

Ilinniartoqarfik imigassamik sassaallernissamut imaluunniit ataasiaannartumik atuuttussamik akuersissutaateqarpat, taava inunnut 18-it inorlugit ukiulinnut imigassartortitsinnginnissaq akisussaaffigissavaa. ataasiaannartumik atuuttussamik akuersissutaateqartillugu inuit 18-it inorlugit ukiullit peqataappata, ukiukitsaq angajoqqaamit, angajoqqaatut akisussaaitaasumit imaluunniit inummit allamit oqartussaassusilimmit, ukiukitsumut immikkut akisussaasumit ilagineqarnissaa malissallugu aaqjissuusaqartoq pisussaaffeqarpoq, aamma nal. 23:00 kingorna sumiiffik sassaallernissamut akuersissutaateqarpat.

Aammattaq Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalackersuisoqarfimmit apeqqutip matuma akineqarnissaanut oqaaseqartitsisoqarpoq, imatullu ilisimatitsivoq:

“Qulaani akissuteqaat takuuk. Tamatuma saniatigut inuusuttunut 18-it inorlugit ukiulinnut imigassamik sassaallertoqannginnissaa atuariup akisussaaffigaa, taamaattumik atuariit amerlanerit ersarissumik imigassaq pillugu politikkeqarput, atuartullu ilisimallugulu paasisimavaat.”

6. Ilinniartoqarfiit imigassallerfiusinnaanerit, akueriinnassavarput?

Inatsisunik unioqquitsisoqarnissaa Naalackersuisut soorunami akuersaarsinnaanngilaat, oqartussaasullu attuumassuteqartut tamarmik tamatumunnga ukkataqarnissaat naatsorsuutigaat.

Ilisimaneqareersutut maannakkorpiaq Naalackersuisut ukiunut arlalinnut ilisimatusarnermik tunngaveqartumik imigassamut politikkimut innersuussutiniq suliaqarput, Inatsisartut UPA2023/67-imi aalajangererat malillugu. Tamanna imigassamut inatsimmi allannguutaasinnaasunut politikikkut aalajangernissamut tunngaviussaaq, ukiukitsut illersorneqarnissaasa qitiutinneqarnissaa ilanngullugu.

Aammattaq Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalackersuisoqarfimmit apeqqutip matuma akineqarnissaanut oqaaseqartitsisoqarpoq, imatullu ilisimatitsivoq:

“Pisortat suliffeqarfiini imigassamut politikkit assigalugit naliginnaasumik ilinniarfeqarfinni imigassamik aalakoornartortalimmik sassaallertoqaqqusaanngilaq. Immikkut pisumi imigassamik sassaallerniaraanni, ataasiaannartumik atuuttussamik akuersissuteqarnissamik piumasaqaateqarpoq, atuariik qinnuteqassaaq, qinnuteqaatiminilu imigassamut politikki ilanngunneqassaaq. Nuannannerit katersuunnerillu tamarmik imigassartaqannginnissaat atuariippassuit aalajangiiffigisimavaat, taamaattumillu taakkunani piffissami qaqugukkulluunniit imigassaq akuerineqarani.”

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Agathe Fontain
Peqqissutsimut Naalakkersuisoq